

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
The Relationship Between Transformational Leadership and Emotional
Intelligence of School Administrators Under
the Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1

นายธนันท์ชัย ฉัตรทอง

Mr.Thananchai Chattong

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 (สพฐ.)

xirtamart@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 2 มีนาคม 2565

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 20 พฤษภาคม 2565

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 10 มิถุนายน 2565

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ Bass and Avolio และความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต เป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 กลุ่มประชากร คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 52 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 1 ชนิด คือ แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยประชากร (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันโปรดักโมเมนต์ (r_{XY})

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.79$, $\sigma = .27$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.87$, $\sigma = .26$)
2. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับสูงกว่าปกติ (181.71 คะแนน) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสุข มีค่าคะแนนสูงสุด (57.48 คะแนน)
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .047

ผลของการวิจัยครั้งนี้จะช่วยชี้แนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ได้ทราบถึงความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ที่มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง สามารถนำผล

การศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงระบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในระดับที่สูงขึ้นในการบริหารสถานศึกษา

Abstract

This research paper is quantitative research. Use Bass and Avolio's transformational leadership concept and the Department of Mental Health's Emotional Intelligence. As a research framework, the research area is an elementary school under the Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1, the population group is the school director, totaling 52 people. The research tool was a statistical questionnaire used in data analysis, consisting of frequency distribution, percentage, population mean (μ), standard deviation (σ), and Pearson product-moment correlation coefficient (r_{xy}).

The results of the Research work were as follows :

1. The transformational leadership of the management overall at the highest level ($\mu = 4.79$, $\sigma = .27$). When considering each aspect, it found that taking into account the individual with the highest mean ($\mu = 4.87$, $\sigma = .26$).

2. The executive emotional intelligence overall is higher than the normal score (181.71 points). When considering each aspect, it found that the happiness aspect had the highest score (57.48 points).

3. The relationship between transformational leadership and emotional intelligence of school administrators under the Samut Prakan primary educational service area office 1. There was a statistically insignificant correlation at the .05 level with a correlation coefficient of .047.

The results of this research will help guide school administrators and education administrators. Learned the importance of emotional intelligence in relation to transformational leadership. The results of the study can be used to improve the educational system administration. To achieve efficiency and effectiveness at a higher level in the administration of educational institutions.

บทนำ (Introduction)

ในโลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันกันอย่างสูง ทั้งทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่า สังคมไทยควรมีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ระบุว่าภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษา จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนจัดการเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหาร สำหรับประเทศไทยได้มีแนวคิดและให้ความสำคัญด้านการพัฒนาความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำ โดยแนวคิดและทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับกันมากคือ แนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ Bass and Avolio (1990) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ติดตาม โดยเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานและผู้ติดตามให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานและผู้ติดตามไปสู่ระดับที่สูงขึ้น ซึ่งกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานหรือผู้ติดตามนี้จะกระทำโดยการองค์ประกอบพฤติกรรมเฉพาะ 4 ประการ หรือที่เรียกว่า “ 4 I’s ” (Bass and Avolio, 1990) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ระบุว่าสิ่งที่ผู้บริหารยุคปัจจุบันควรมีอีกอย่างหนึ่งก็คือพฤติกรรมในการครองคน นั่นคือ ความฉลาดทางอารมณ์ ภาวะของความฉลาดทางอารมณ์เป็นคุณลักษณะของความสามารถในการรับรู้ การจัดการอารมณ์ เพื่อตอบสนองผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดการทำงานของทีมงานอย่างมีความสุข จนบรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ (ไพโรจน์ ญัตติอัศวรงค์ และ อุษณี มงคลพิทักษ์สุข, 2559)

จากสภาพปัญหาและสถานการณ์ปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำเป็นต้องบริหารงานภายใต้อุปสรรคจากประชากรแฝงจำนวนมาก ต้องรับภาระจัดบริการการศึกษาเพิ่มขึ้น และปัญหาการโยกย้ายถิ่นฐานเพื่อติดตามผู้ปกครองทำให้เกิดการย้ายเข้าและย้ายออกระหว่างภาคเรียน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมาก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1, 2562) อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งตามความเหมาะสมและโยกย้ายออกจากพื้นที่เพื่อกลับไปยังภูมิลำเนาเดิม ทำให้การบริหารสถานศึกษากับหน่วยงานอื่น ๆ ไม่ต่อเนื่อง และส่งผลให้เกิดผู้บริหารรุ่นใหม่ทั้งในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเป็นจำนวนมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ส่วนใหญ่จะเป็นผู้บริหารรุ่นใหม่และมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาน้อยกว่า 5 ปี จึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและในขณะเดียวกันในการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารต้องมีการแก้ไขปัญหาในสถานศึกษาและติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ดังนั้นวุฒิภาวะทางอารมณ์หรือความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่ง

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นแนวทางในการพัฒนาและเสริมสร้างภาวะ

ผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร สามารถสร้างแรงผลักดันให้การบริหารจัดการสถานศึกษาพัฒนาไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้นรวมทั้งเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหาร และผู้ที่สนใจเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
2. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 52 คน โดยศึกษาทั้งประชากร

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามจำนวน ๑ ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นการวัดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1
ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1

ขั้นตอนที่ 3 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

- 1) วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติบรรยาย คือ การแจกแจงความถี่และร้อยละ
- 2) วิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ยประชากร μ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) วิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้สถิติบรรยาย คือ ค่าผลรวมคะแนน

4) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.79$, $\sigma = .27$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านที่ 4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\mu = 4.87$, $\sigma = .26$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านที่ 2 การสร้างแรงบันดาลใจ ($\mu = 4.74$, $\sigma = .36$)

เมื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ แต่ละด้านเป็นรายชื่อ ปรากฏผลดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.79$, $\sigma = .26$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อที่ 9 ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตน ($\mu = 4.96$, $\sigma = .19$) และชื่อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อที่ 3 ครูไว้วางใจผู้บริหารสถานศึกษา ($\mu = 4.63$, $\sigma = .49$)

ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.74$, $\sigma = .36$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อที่ 5 ผู้บริหารสถานศึกษามีการทุ่มเทในการปฏิบัติงานเพื่อเป้าหมายของสถานศึกษา ($\mu = 4.98$, $\sigma = .14$) และชื่อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกระตุ้นจิตวิญญาณของทีมงานให้ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น ($\mu = 4.56$, $\sigma = .57$)

ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกระตุ้นทางปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.74$, $\sigma = .35$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อที่ 6 ผู้บริหารสถานศึกษากล่าวชื่นชมครูที่มีความคิดริเริ่มในการพิจารณาการหาคำตอบของปัญหา ($\mu = 4.92$, $\sigma = .27$) และชื่อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้ครูแก้ปัญหาการปฏิบัติงานด้วยวิธีการใหม่ ($\mu = 4.65$, $\sigma = .56$)

ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.87$, $\sigma = .26$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 3 ข้อ ที่มีอันดับเท่ากัน คือ ข้อที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาใส่ใจกับความต้องการของครูแต่ละคน ข้อที่ 7 ท่านรับฟังความต้องการของครูอย่างเท่าเทียมกันปราศจากอคติ และข้อที่ 8 ท่านเปิดโอกาสให้

ครูใช้ความสามารถพิเศษอย่างเต็มที่ ($\mu = 4.92, \sigma = .27$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาทำให้ครูรู้สึกว่าคุณค่าและมีความสำคัญต่อสถานศึกษา ($\mu = 4.79, \sigma = .41$)

2. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับสูงกว่าปกติ (181.71 คะแนน) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าคะแนนสูงสุด คือด้านที่ 3 ด้านสุข (57.48 คะแนน) และด้านที่มีค่าคะแนนรวมน้อยที่สุด คือด้านที่ 1 ด้านดี (62.35 คะแนน)

ผู้บริหารสถานศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี มีคะแนนรวมเท่ากับ 62.35 คะแนน เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าคะแนนรวมสูงสุด คือข้อที่ 3 รับผิดชอบ (21.21 คะแนน) และข้อที่มีค่าคะแนนรวมน้อยที่สุด คือข้อที่ 2 มีการเห็นใจผู้อื่น (20.35 คะแนน)

ผู้บริหารสถานศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่ง มีคะแนนรวมเท่ากับ 63.63 คะแนน เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าคะแนนรวมสูงสุด คือข้อที่ 2 การตัดสินใจและแก้ปัญหา (21.92 คะแนน) และข้อที่มีค่าคะแนนรวมน้อยที่สุด คือข้อที่ 3 การมีสัมพันธภาพ (20.44 คะแนน)

ผู้บริหารสถานศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุข มีคะแนนรวมเท่ากับ 55.73 คะแนนเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อที่ 2 ความพึงพอใจในชีวิต (21.90 คะแนน) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อที่ 1 ความภูมิใจตนเอง (12.06 คะแนน)

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X) มีความสัมพันธ์กับ ความฉลาดทางอารมณ์ (Y) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ .047 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกคู่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.79, \sigma = .27$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านที่ 4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\mu = 4.87, \sigma = .26$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านที่ 2 การสร้างแรงบันดาลใจ ($\mu = 4.74, \sigma = .36$) จากผลงานวิจัยเป็นที่น่าสังเกตว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกระตุ้นจิตวิญญาณของทีมงานให้ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเช่นกัน ซึ่งทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ Bass (1985) ที่กล่าวไว้ในแง่ของผลกระทบของผู้นำที่มีต่อผู้ตามว่า ผู้ตามจะรู้สึกไว้วางใจ เลื่อมใส จงรักภักดี และยอมรับในตัวผู้นำ เกิดแรงจูงใจและตั้งใจทำงานให้มากกว่าที่เคยทำตามปกติ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างแรงจูงใจภายในให้กับผู้ร่วมงาน

โดย การมอบหมายงานที่ทำทนายและตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล โดยการสร้างเจตคติที่ดีและการคิดในแง่บวกต่อการปฏิบัติงานให้กับผู้ร่วมงาน พร้อมให้การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจด้วยการยกย่องชมเชย หรือการให้รางวัลด้วยเกียรติบัตรเพื่อให้ผู้ร่วมงานเกิดความภูมิใจในตนเอง และที่สำคัญผู้บริหารควรเป็นต้นแบบของการอุทิศตัวทำงานเพื่อส่วนรวม

2. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับสูงกว่าปกติ (181.71 คะแนน) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าคะแนนสูงสุด คือด้านที่ 3 ด้านสุข (57.48 คะแนน) และด้านที่มีค่าคะแนนรวมน้อยที่สุดคือด้านที่ 1 ด้านดี (62.35 คะแนน) จากงานวิจัยเป็นที่น่าสังเกตว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ด้านสุข ถึงแม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด แต่พบว่า ความภูมิใจในตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และด้านดี พบว่า มีการเห็นใจผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ควรจัดทำโครงการหรือมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการยอมรับและเข้าใจสถานะที่บุคคลแสดงออกซึ่งจะก่อให้เกิดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และเป็นการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองให้กับผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X) มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ (Y) ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ .047 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกคู่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เป็นเขตพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางกายภาพของชุมชน อาชีพ มีโรงเรียนขนาดต่าง ๆ กัน ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่อาจไม่สัมพันธ์ ไปในทิศทางเดียวกันกับความฉลาดทางอารมณ์ ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อีกทั้งช่วยสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชน ซึ่งส่งผลให้ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี รวมทั้งใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อให้ได้รับการพัฒนาไปสู่การเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในท้องถิ่นอย่างเต็มศักยภาพนักเรียนมีความรู้คุณธรรม มีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ เอกเผ่าพันธุ์ (2556) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพิชญา กะจะวงษ์ (2556) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ใหม่ในการวิจัย (Research Knowledge)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.79, \sigma = .27$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านที่ 4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\mu = 4.87, \sigma = .26$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านที่ 2 การสร้างแรงบันดาลใจ ($\mu = 4.74, \sigma = .36$)

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับสูงกว่าปกติ (181.71 คะแนน) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าคะแนนสูงสุด คือด้านที่ 3 ด้านสุข (57.48 คะแนน) และด้านที่มีค่าคะแนนรวมน้อยที่สุด คือด้านที่ 1 ด้านดี (62.35 คะแนน)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X) ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ (Y) ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ .047 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกคู่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	ความฉลาดทางอารมณ์			
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y
X ₁	-.144	.242	.135	.080
X ₂	-.264	.015	-.046	-.123
X ₃	-.191	.50	.016	-.057
X ₄	-.071	.002	.003	-.029
X	-.202	.079	.023	-.047

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นจิตวิญญาณของทีมงานให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เสริมสร้างขวัญและกำลังใจด้วยการยกย่องชมเชยและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรเพื่อร่วมสานวิสัยทัศน์ขององค์กร และด้านความดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ควรจัดทำโครงการหรือมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความดีของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อก่อให้เกิดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เพราะหากผู้บริหารรับรู้ถึงความรู้สึกผู้อื่น จะสามารถปรับสมดุลของอารมณ์ตนเองตอบสนองต่อผู้อื่นได้อย่างสอดคล้อง สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลหลายแบบได้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความฉลาดทางอารมณ์และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

1.2 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในรายละเอียดของสถานการณ์ที่ใช้ความฉลาดทางอารมณ์ส่งผลให้เกิดภาวะผู้นำเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมสุขภาพจิต (2543). *อีคิว: ความฉลาดทางอารมณ์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาสุขภาพจิต.
- _____. (2544). *คู่มือความฉลาดทางอารมณ์ ฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาสุขภาพจิต.
- กระทรวงศึกษาธิการ (2550). *หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจ สำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา*. นครปฐม: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- ไพโรจน์ ญัตติอักษรวงศ์ และ อุษณี มงคลพิทักษ์สุข (2559). ภาวะผู้นำแบบบริการ ความฉลาดทางอารมณ์กับประสิทธิผล องค์การของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารสารสนเทศรัฐประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก*, 1: 37-46.
- สุพิชญา กะจะวงษ์ (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภาภรณ์ เอกเผ่าพันธ์ (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดระยองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต*

18. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 (2562). *แผนปฏิบัติการ ประจำปี พ.ศ. 2562 กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1*
Retrieved on June 15, 2020 from <http://data.bopp-obec.info/emis/index.php>.

Bass, B. M. and Avolio, B.J. (1990). *Transformational leadership development*. California: Psychology Press.
